

SA GALERA

MÉS DE 4000 ANYS D'HISTÒRIA

Programes educatius

gener – juny 2019

Ajuntament de Palma

**CAN
BALA
GUER**

Programes educatius

gener – juny 2019

Sa Galera. Més de 4.000 anys d'història

L'Ajuntament de Palma presenta, en col·laboració amb l'Associació d'Amics de na Galera, l'exposició "Sa Galera, més de 4.000 anys d'història" a la sala d'exposicions temporals de Can Balaguer, del 18 de desembre de 2018 al 15 de juny de 2019.

Comissariada per Jorge Argüello i Marina Marqués, la mostra presenta les peces més destacades procedents de les excavacions realitzades al llarg dels darrers sis anys a l'illot de sa Galera, juntament amb recreacions dels enterraments trobats i abundant documentació gràfica, amb l'objectiu de donar difusió a aquest jaciment, de gran valor patrimonial i molt d'interès històric per a la nostra ciutat.

L'exposició estarà acompanyada d'un seguit d'activitats complementàries amb les quals es vol arribar a tota la ciutadania, dins les quals cobren especial importància els programes educatius.

Pel fet de centrar-se en una cultura protagonista dels principals esdeveniments de la Mediterrània occidental just abans de la romanització de la península Ibèrica i de les nostres illes, la mostra és una oportunitat única per a apropar-se a les diferents cultures i als esdeveniments imbricats en la història de les nostres illes en època antiga.

Per aquest motiu, s'ha elaborat un programa educatiu on coexisteixen la cultura talaiòtica i el món púnic i el romà. Pel que fa al format de les activitats, proposam vuit tallers familiars adreçats a famílies, deu visites-tallers adreçades a escoles, com també un programa de visites escolars, per a concertar a través de PalmaEduca.

Sa Galera. Més de 4.000 anys d'història

Del 18 de desembre de 2018 al 15 de juny de 2019

Horari de l'exposició

De dimarts a dissabte, de 10 a 19 h. Diumenges i festius, de 10 a 15 h

Entrada gratuïta

Activitats familiars

Edat recomanada: a partir de 6 anys
Activitats gratuïtes fins a completar la cabuda
Reserves a www.ticketea.com

Dissabte 19 de gener de 2019, a les 12 h

Taller

VIATGE A LA PREHISTÒRIA: ARQUITECTURA TALAIÒTICA

En aquest taller els nins i les nines construiran una casa talaiòtica amb paper. Així, podran observar com de manera diferent, però com passa avui dia, les cases s'organitzen en funció de les tasques que s'hi fan. Descobrirem com dividien els espais i quines feines realitzaven dins els habitatges, i quines fora.

Atesa la dificultat de la realització de la "casa" demanem que els més petits hi vinguin acompanyats i puguin construir la maqueta entre tots.

Durada: 1,5 hores
A càrrec d'Aldarq

Dissabte 2 de febrer, a les 12 h

Taller

VIATGE A LA PREHISTÒRIA: CERÀMICA TALAIÒTICA

Descobrirem la prehistòria al voltant de la seva ceràmica, i aprendrem a modelar el fang i a realitzar peces ceràmiques com ho feien a l'època, aprenent les diferents tècniques i les decoracions existents. Hi veurem, també, la importància del seu estudi i de la catalogació als jaciments, en aquest cas a sa Galera, com a mitjà per a descobrir la vida quotidiana en aquest període.

Durada: 1,5 hores
A càrrec de Diverarqueólogos

Dissabte 2 de març de 2019, a les 12 h

Taller

L'ANTIGUITAT A LA MEDITERRÀNIA: TRENCACLOSQUES ROMÀ

Els mosaics romans són una de les representacions artístiques més emblemàtiques del món antic. Avui dia els podem trobar decorant algunes esglésies, juntament amb les figures religioses. A Mallorca, en tenim un exemple a la basílica de Son Peretó (s. V-VII dC) de Manacor. Seguint l'exemple romà, els mosaics també han perdurat en un ús més prosaic com a element decoratiu en moltes piscines i jardins de l'illa. En aquesta ocasió, i coincidint amb la festivitat de les Illes Balears, es podrà reproduir un fragment del mosaic de la basílica de Son Peretó.

Durada: 1 hora

Organitza: Aldarq

Dissabte 6 d'abril de 2019, a les 12 h

Taller

L'ANTIGUITAT A LA MEDITERRÀNIA: VAIXELL FENICI

Els infants descobriran el món púnic i la seva relació amb la mar, com també els navegants que varen arribar a les nostres illes construint el seu propi vaixell fenici.

Durada: 1,5 hores

Organitza: Diverarqueólogos

Dissabte 20 d'abril de 2019, a les 12 h

Taller

L'ANTIGUITAT A LA MEDITERRÀNIA: JOIES I AMULETS FENICIS

L'orfebreria i la joieria constitueixen un dels tipus de productes més destacats del comerç fenici, com també dels jaciments de l'època. Reproduïrem els mateixos collarets i polseres inspirats en els trobats a diferents jaciments arqueològics de les nostres illes.

Durada: 1,5 hores

Organitza: Diverarqueólogos

Dissabte 4 de maig de 2019, a les 12 h

Taller

EL MÓN SENSORIAL I DE LES EMOCIONS: EMOCIONS A LA HISTÒRIA

A partir de les emocions bàsiques, les positives i les negatives, intentarem identificar les que trobam al llarg de la història del jaciment de sa Galera. Jugarem a resoldre com es varen enfrontar els antics pobladors a les dificultats per a resoldre conflictes.

D'aquesta manera, podrem triar quin període de tots els que trobam al jaciment ens agradaria més per a viure-hi.

Durada: 1 hora
A càrrec d'Aldarq

Dissabte 1 de juny de 2019, a les 12 h

Taller

EL MÓN SENSORIAL I DE LES EMOCIONS: LES AROMES DE LA MEDITERRÀNIA

A l'edat antiga ja es coneixia el perfum com una combinació d'essències naturals d'origen vegetal (flors i arbusts olorosos), i constituïa un element fonamental dels rituals religiosos i funeraris de nombrosos pobles orientals. Aquest perfum va ser exportat arreu de la Mediterrània pels fenicis i els grecs. Aquesta activitat ens permetrà descobrir l'origen i la procedència d'algunes aromes i essències àmpliament conegudes a la Mediterrània, i ens aproparà a les propietats i les aplicacions medicinals de les plantes aromàtiques, com també al seu ús a l'antiguitat, mitjançant l'elaboració d'un pot d'aromes.

Dissabte 15 de juny de 2019, a les 12 h

Taller

LA RECERCA. TÈCNiques DE LABORATORI: FAUNA

En aquest taller, els nins i les nines construiran una casa talaiòtica amb paper. Així podran observar com, de manera diferent, però com passa avui dia, les cases s'organitzen en funció de les tasques que s'hi ha de fer. Descobrirem com dividien els espais i quines feines realitzaven dins els habitatges, i quines fora.

Durada: 1 hora

A càrrec d'Aldarq

Activitats escolars

VISITA TALLER A L'EXPOSICIÓ: JOC DE PISTES

En primer lloc (i d'acord amb el professorat dels centres) dividirem el grup en 4 o 5 per a reforçar el treball col·laboratiu. L'activitat se centrarà a trobar diferents sobres amb pistes i preguntes: aquestes pistes aniran diferenciades pels diferents nivells educatius. És a dir, escrites amb lletra lligada per a primer (per exemple).

El contingut de les pistes també s'adaptarà perquè sigui formulat de manera atractiva (amb un rodolí, imatges, etc.). El grau de dificultat dependrà del curs en què es trobin. Aprofitarem cadascuna de les pistes per a fer referència a objectes, períodes o elements de l'exposició. D'aquesta manera faran una visita diferent, divertida però didàctica.

Públic: adaptada segons la dificultat; vàlida per a tot primària i 1r i 2n de secundària

Durada: 1 hora

Participants: 25 alumnes

A càrrec d'Aldarq i Diverarqueòlogos

Reserves a www.palmaeduca.cat

VISITA GUIADA A L'EXPOSICIÓ PER A GRUPS ESCOLARS

Pel seu caràcter de cruïlla de cultures i per la varietat dels seus continguts, la mostra presenta un potencial molt atractiu tant pel que fa a la introducció en el món de l'arqueologia, com a la història de les Illes en èpoques prehistòriques i antigues.

L'illot de sa Galera sembla que ha tingut, des d'època molt primerenca, un caràcter sagrat. A les primeres restes, ceràmiques calcolítiques i una cova funerària pretalaiòtica, segueixen les ceràmiques navetiformes i talaiòtiques. Però és amb l'arribada dels púnics, al voltant del 300 aC, quan s'hi observa millor el fenomen del sincretisme religiós; primer, amb l'excavació de tres cisternes, canalitzacions i cubetes rituals i, posteriorment, abans del 260 aC, data d'inici de la I Guerra Púnica, amb la construcció d'un temple de caràcter monumental (amb carreus de 120x60x50 cm), orientat d'acord amb els punts cardinals i amb dues portes orientades d'est a oest.

A l'exterior de la porta oest se situen els espais de cremació: un espectacular pou funeràri, excavat a la roca, amb 1,80 m de profunditat, en què es va dipositar una gerra ebusitana EB69, amb una cremació d'un cos humà. Al seu costat, una cavitat més humil, també excavada a la roca, contenia una gerra talaiòtica i un bol ebusità, amb dues cremacions d'altres cossos humans. Destruït en el context de la I Guerra Púnica, el temple és reconstruït i ampliat amb parets de maçoneria, i és novament destruït a la II Guerra Púnica.

Durant el segle II aC, l'edifici és reconstruït pels ebusitans. En aquest moment, se situa una sepultura en cista a l'exterior del mur oest de l'estructura central. Abans de la conquesta romana de Mallorca, l'illot és ocupat pels talaiòtics, els quals hi construeixen una estructura defensiva dotada amb una torrassa semicircular.

Abandonat l'illot després de la conquesta romana, tenim constància d'una cabana de fusta al segle I dC, la destrucció de la qual és probable que estigui associada a la mort i l'abandonament sense sepultura de 10 persones, homes, dones i nins, els

quals podrien correspondre a un grup familiar. La inexistència de restes de l'època romana podria ser explicada per tenir la consideració d'un lloc maleït, pel fet d'haver estat l'espai sagrat d'un antic temple cartaginès. Les restes materials només hi tornen a aparèixer a partir del segle XIII dC, en èpoques medieval, moderna i contemporània.

A més de la importància del jaciment, derivada d'aquesta seqüència cronològica, s'ha de dir que el fet de no haver patit alteracions posteriors a la seva destrucció converteix aquest jaciment en únic, atès que va permetre conservar les restes de manera que ha estat possible recuperar un conjunt de materials de diferents punts de la Mediterrània espectacular.

De fet, prova de la rellevància del jaciment és que hagi estat admès com a part de l'Itinerari Cultural del Consell d'Europa, Ruta dels Fenicis, per iniciativa de la mateixa Ruta, i no seguint els camins habituals, els quals es poden perllongar anys.

L'exposició

L'exposició neix amb l'objectiu de divulgar les restes arqueològiques de sa Galera, però pretén ser més que un conjunt de peces metàl·liques i ceràmiques, fent un

recorregut per la història que mostri la cruïlla de cultures que ha format el que és Mallorca i la cultura Mediterrània.

D'aquesta manera es vol mostrar el resultat d'una recerca arqueològica realitzada durant sis anys a l'illot de sa Galera, integrant les restes trobades dins un context històric d'amplitud sorprenent. Més de 4.000 anys de la història de Mallorca i de la Mediterrània es condensen en un petit illot de menys de 2.000 m². Les cultures calcolítiques, navetiforme, talaiòtica i púnica; les lluites de les guerres púniques entre Roma i Cartago; les relacions humanes i la navegació marítima a l'època antiga, com les restes àrabs o cristianes medievals, deixaren la seva empremta a sa Galera.

També hem de considerar que aquesta exposició es constitueix com un nou recurs social i didàctic, adreçant-se al públic general, i molt especialment als col·lectius amb necessitats especials, com ara el públic infantil i escolar, el qual per motius logístics no pot accedir al jaciment; les persones amb alguna discapacitat física, cognitiva, sensorial o intel·lectual, i les persones majors que per motius físics no poden visitar el jaciment.

Públic: adaptada segons dificultat, vàlida per a tot primària i 1r i 2n de secundària

Durada: 1 hora

Participants: 25 alumnes

A càrrec de Gen

Reserves a www.palmaeduca.cat

